

[Chr. Thomsen.]

derfor skal jeg indskrænke mig til nogle principielle betragtninger.

5 af folketingets partier har i enighed vedtaget en lang række landbrugslove, som jeg må erkende peger fremad, som der er fremskridt i. Jeg kan kun dybt beklage, at vi inden for dette område har vedtaget én lov, der betyder et klart tilbageskridt, nemlig lov om opførelse af arbejderboliger på landet. Der er her taget meget ringe hensyn til oppositionen, der ellers har vist samarbejdsvilje med hensyn til at gøre alle de øvrige love mere tidssvarende.

Med hensyn til administrationen fremover, som er fastlagt i loven om udlån til jordbrugsmæssige formål — jeg tænker her på statens jordlovsudvalg og jordbrugskommissionerne og de opgaver, disse fremtidig skal beskæftige sig med — tror jeg, at hvis landbrugsministeren på disse områder vil følge de linjer, som vi har fastlagt i samråd med landbrugsministeren, vil man nå til resultater, som alle i og for sig kan være tilfredse med. Vi må jo erkende, at det er ikke noget, man præcist kan fastlægge i et udvalg, det er noget, der skal udbygges i den kommende tid, men rammerne tror jeg at vi er enige om, nu ønsker vi dem bare udfyldt. Udvalget har indgående behandlet problemet om den del af den danske jord, der ikke kan siges at være egentlig landbrugsjord. Vi har haft samråd med boligministeren, kulturministeren og landbrugsministeren for at få klaret de problemer, og vi er tilfredse med den meddelelse fra boligministeren til amtsråd og byudviklingsudvalg, som fastslår, at småskove, enge, bakkedrag og lignende ting er naturlige dele af et landbrug og må behandles som sådanne og derfor i almindelighed ikke kan sælges fra. Det tror jeg tilfredsstiller alle, stort set.

Tilbage står problemet om, hvordan man fremover skal klare opkøbet af de jorder, der skal bruges til rekreative formål. Vi har i udvalget ment, som det står i betænkningen, at hele dette problem må tages op og løses i en større sammenhæng. Det kommer man ikke uden om. Jeg vil igen henstille, at man, når man når så vidt, bruger de organer, man har på nuværende tidspunkt, jeg tænker her først og fremmest på klitvæsen, statsskovvæsen o. lign., som nok vil være de

organer, der billigst vil kunne købe jord op til rekreative formål.

Jeg tror, det er nødvendigt her i dag at sige et par ord om arealgrænsen. Må jeg først sige, at der nok ved tredje behandling vil være enkelte inden for min gruppe, der mener, at en fri sammenlægningsgrænse på 100 ha er for høj, men hvis man læser avisreferater og mødereferater — jeg har i øvrigt også selv været ude for sådanne udtalelser — forekommer det mig, at man mange steder har fået de nye regler helt galt i halsen. Man møder udtalelser som, at folkettinget ønsker stordrift, at folkettinget er ude efter de små ejendomme. Jeg vil gerne meget klart slå fast, at selv om vi vedtager en fri sammenlægningsgrænse på 100 ha, er der ingen tvang, man tager bare hensyn til en naturlig udvikling, og det vil være den erhvervmæssige udvikling inden for landbruget, der fremover vil bestemme arealgrænsen, ikke en eller anden lovparagraf vedtaget her i folkettinget. Er loven ude af trit med udviklingen, finder landbruget veje uden om den. Jeg tror, at det er sammenhængen imellem den naturlige udvikling inden for landbruget og loven, man skal have frem, og det er det, der er tanken med en højere sammenlægningsgrænse. Man vil ikke på nogen måde tvinge dem, der ønsker at have et mindre jordbrug, til at gøre det større. Hvis man ikke følger den erhvervmæssige udvikling, må man efter min mening fremover afskrive landbruget som eksporterhverv, og det tror jeg trods alt ikke nogen ønsker. Jeg erkender, at det tidligere har knebet vældigt med forståelsen af denne sammenhæng inden for folketingets forskellige partier, det kan man se, hvis man læser referaterne af de diskussioner, der tidligere har været her i folkettinget om arealgrænsen. Men det er rigtigt, når man i dag siger, at udviklingen rider hastigt, og tilsyneladende gælder det også erkendelsen af og forståelsen for udviklingen. Når de radikale i dag i betænkningen anbefaler et lovforslag, der indeholder en 100 ha fri sammenlægningsgrænse, til vedtagelse her i folkettinget, og når jeg tænker på, at hr. Erik Hansen (Ålborg amt) ved første behandling stærkt antydede, at når man var nået op på en 100 ha grænse, var det egentlig de radikale, der bar hovedæren herfor, det var et udtryk for deres nye progressive landbrugslinje, og